

Lleure

UB

DISSENYAR EL LLEURE INFANTIL

El postgrau en disseny i didàctica del lleure infantil de la UB busca aconseguir i fomentar un entreteniment d e qualitat per a infants i joves

AINHOA BOIX

Els que són pares ho saben: trobar activitats per fer amb els nens no sempre és fàcil. Almenys, de qualitat. Les que són originals en estètica i plantejament, de didàctiques en tenen ben poc. I les que compten amb una base pedagògica es confonen amb activitats extraescolars i deixen de banda conceptes com el disseny, el joc o la diversió, tan necessaris en el procés d'aprenentatge i, per què no, en el temps de lleure. Això, sense parlar d'aquelles activitats que es mouen per interessos comercials, i d'educatiu i original no en tenen res.

Una realitat que, encara que en menor mesura, també es detecta en altres àmbits de la vida quotidiana. Pensem en llibres, jocs, joguines i programes televisius, per exemple. Productes i serveis que, en un intent d'entretenir els petits de la casa, s'obliden de la necessària funció educativa. O tot el contrari: que, creats sota l'òptica pedagògica, deixen de banda l'entreteniment, la diversió i l'aspecte estètic. Són contes, dibuixos animats i jocs didàctics que, pel seu plantejament i pel seu format, no te-

nen la capacitat d'atreure els infants i motivar el seu aprenentatge.

Un desequilibri entre disseny i pedagogia, entre fons i forma, que la professora i consultora de formació especialitzada en disseny, enginyeria i arquitectura Anna Pujol i l'organització a la qual pertany, la Universitat de Barcelona (UB), van detectar i van decidir transformar. Per què? Bàsicament perquè totes dues –l'experta i la institució– entenen que el procés d'aprenentatge dels infants no s'acaba quan finalitzen les classes: segueixen formant-se i desenvolupant-se com a persones fora de les aules i, per tant, és necessari oferir-los productes i serveis pensats per entretenir, però també per educar.

DIFERENTS DISCIPLINES, MATEIX OBJECTIU

Per aquest motiu, fa uns anys va sorgir la iniciativa –i també la necessitat– d'abordar l'oci infantil des del punt de vista pedagògic i, el 2013, aquesta idea va adoptar la forma de postgrau: el de disseny i didàctica del lleure infantil. Un curs d'especialització que aquest

any compleix la seva tercera edició i que té com a objectiu dotar els professionals dels coneixements i eines necessàries per desenvolupar i gestionar propostes lúdiques per a nens i joves que tinguin l'aprenentatge i els valors com a protagonistes. I diem "professionals" perquè aquest postgrau, a diferència d'altres que tenen lloc en l'àmbit de l'educació, està obert a qualsevol persona que tingui interès en el món de la infància, des de professors i psicopedagogs fins a dissenyadors gràfics, il·lustradors, periodistes, filòlegs o arquitectes.

"Si no t'agrada el món de la infància, no té sentit que facis aquests estudis. Cal tenir en compte que aquest postgrau va molt adreçat a desenvolupar productes i serveis destinats a nens i adolescents de diferents edats. Tots necessiten aquesta oferta lúdica que, actualment, no tenen", explica Anna Pujol, la directora d'aquest postgrau, que, de la mateixa manera que incideix en la necessitat que els participants estiguin interessats en el món de la infància, ho fa també en la importància que estiguin oberts a noves disciplines i formes d'aprenentatge, les mateixes que ocupen les hores d'oci dels més petits.

Així, durant els nou mesos que dura aquest projecte educatiu s'aborden temes tan variats com el plantejament i construcció d'espais d'oci infantil interiors i exteriors, la creació de jocs i joguines didàctiques, l'edició de llibres per a infants, l'organització d'activitats als museus o el disseny de productes audiovisuals i multimèdia infantil, entre molts d'altres. La idea, segons explica Pujol, és que els estudiants coneguin el món del lleure infantil des de tots els vessants i que siguin capaços tant de crear i dissenyar productes i serveis de lleure infantil com de gestionar espais destinats a aquest fi. "La persona que fa el nostre postgrau surt amb una visió força polivalent del món de la infància i és capaç de participar en molts tipus de projectes", comenta la responsable del curs de disseny i didàctica del lleure infantil, que apunta al disseny d'espais de lleure i parcs infantils, de jocs i joguines o de continguts televisius com algunes de les moltes sortides professionals que ofereix aquesta formació de postgrau.

SORTIDA PROFESSIONAL

Però en el procés de transformació del lleure infantil de què parla Anna Pujol, la UB no està sola. Disposa del suport i la col·laboració de Kid's Cluster, una organització que agrupa empreses de tot Catalunya relacionades amb el món de la infància. S'hi poden trobar, entre moltes d'altres, institucions com La Caixa, Cooperativa Abacus, Editorial Cruïlla, Hospital Sant Joan de Déu o TV3. Entitats compromeses amb els infants que, com el postgrau al qual donen suport amb xerrades, visites a les

Reflexions

L'opinió dels estudiants del postgrau

Jordi Puig i Gloria Pérez no tenen gaire a veure, a simple vista. El primer, arquitecte. La segona, mestra d'educació primària. Només després de parlar amb ells i de revisar el seu currículum t'adones que tenen més en comú del que sembla. Els uneix una passió: el món de la infància. I, des de fa un any, també un postgrau: el de disseny i didàctica del lleure infantil, en el qual han participat. Cadascun va decidir inscriure-s'hi per una raó diferent. Puig, per ampliar coneixements sobre pedagogia i incorporar-los a les exposicions i activitats de divulgació que, per la seva professió, dissenya per a nens. Pérez, per disposar de nocions sobre arts escèniques i lleure i aplicar-les en el seu dia a dia amb els més petits i, qui sap, potser algun dia en la ludoteca que ha projectat però que, actualment, està en *standby*. Si els preguntem pel resultat, tots dos comenten que és molt bo, que ha cobert les seves expectatives. Si ho fem sobre què els ha aportat, Pérez parla d'una visió més oberta del món de l'educació. Jordi Puig, d'un llenguatge, el pedagògic, que abans desconeixia: "Quan exposo una nova activitat, hi ha una reflexió pedagògica que abans no tenia. No fas una activitat perquè sí, perquè és bonica i ja està. La fas perquè hi ha un rerefons pedagògic". Un objectiu i una dinàmica que també estan al darrere de les activitats no reglades.

seves instal·lacions –en total, 18 al llarg del curs– i pràctiques professionals, entenen l'educació com un procés que va més enllà de l'escola i del que formen part tots: professors, pares i organitzacions com les seves.

"El nen aprèn a casa i a l'escola i amb tots els productes i serveis que té al seu abast. Les empreses són sensibles a tot això. D'alguna manera, volen ajudar el nen a créixer i definir i crear els productes i serveis més enfocats en aquesta línia", explica el *cluster manager* de Kid's Cluster, Antonio Naranjo. Aquesta declaració, a més de mostrar la voluntat del col·lectiu per innovar en el lleure infantil, deixa entreveure una necessitat: crear sinèrgies amb altres sectors que possibilitin el canvi. Això implica treballar conjuntament amb professionals amb una visió interdisciplinària i didàctica del lleure infantil. ✱

LA SETENA HORA

LITERATURA, ENCARA

El col·lectiu Pere Quart defensa, i amb tota la raó, el paper de la literatura –i per extensió la resta de les belles arts– en els currículums escolars. Sembla mentida que encara s'hagin de dur a terme iniciatives com aquesta i que ens trobem amb la necessitat d'aplaudir-les i de fer-nos-en ressò. Dit això, parlem un cop més de literatura. Per què és important el cultiu d'aquesta bella art? Per molts motius. Un d'ells és perquè és una de les memòries de la humanitat. Els éssers humans, sempre insatisfets, no parem de formular-nos preguntes, que poden ser de naturalesa diferent. Algunes d'aquestes preguntes reclamen aprofundir en les coses del món, d'altres en el món de les coses. La literatura, sense cap mena de dubte, ens acompanya en aquesta segona mena de preguntes.

La literatura ens ajuda a formular preguntes interessants que tenen una curiosa particularitat: no accepten una única resposta i, en conseqüència, s'afegeixen les unes a les altres sense fer-se nosa. L'única condició que els podem exigir és que siguin respectuoses amb el text. Així mateix, els moviments literaris se succeeixen els uns als altres, però no s'invaliden entre ells. El Barroc no invalida el Renaixement, senzillament ens dóna una altra mirada. La literatura, a més, és un mirall del món. Llegint podem viure de manera vicària les peripècies que viuen els personatges. Ens enamorem com *Romeo* o com *Bovary* i així ens entenem més a nosaltres mateixos. Podem viatjar amb *Stevenson* o fer-nos una idea del que representa la humilitat humana amb *Kertész* i *Buber-Neumann*. Podem compassar el ritme del nostre cor al de *Vinyoli*.

La literatura és un far que ens guia, però l'acte de llegir reclama la nostra intervenció. No hi ha una única interpretació, sinó que n'hi ha diverses que podem compartir. En aquest sentit una biblioteca és un espai on conviuen les veus, un espai de conversa on unes i altres van donant respostes a les qüestions que parlen de la nostra fragilitat com a espècie, de la nostra capacitat de fer el bé o el mal.

La literatura ha d'estar present en el currículum, entre altres raons perquè estem cridats a votar, com afirma la filòsofa *Nussbaum*. Potser per això el poder intenta sempre aprimar aquestes àrees del coneixement, perquè una persona que pregunta sempre és inquietant. ✱

JAUME CELA
Mestre i escriptor

JULI PALOU
Doctor en filosofia i educador